

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 1.6.2016 г.
COM(2016) 358 final

Пакет за стандартизацията

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

ЕВРОПЕЙСКИ СТАНДАРТИ ЗА 21-ВИ ВЕК

{SWD(2016) 186 final}

ЕВРОПЕЙСКИ СТАНДАРТИ ЗА 21-ВИ ВЕК

Европейските стандарти допринасят за интеграцията на единния пазар и съответно гарантират създаването на работни места, цялостния растеж на икономиката на ЕС, повишаването на конкурентоспособността, новаторството и водещите позиции в промишлеността. Задълбочаването на единния пазар означава разширяване на равноправните условия на конкуренция за икономическите оператори, по-специално посредством техническо хармонизиране.

По отношение на стоките и услугите, както и на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) стандартите се утвърдиха като гъвкав начин за повишаване на качеството и безопасността, подобряване на прозрачността и оперативната съвместимост, намаляване на разходите и отваряне на пазарите за предприятията (особено за МСП). Стандартите са от полза за потребителите, предприятията и обществото като цяло.

Икономическите данни сочат, че една добре функционираща система за стандартизация води до растеж на БВП (вж. стр. 3 по-долу). Създаването на стандарти в Европа е до голяма степен стимулирано от промишлеността. Въпреки че стандартите се разработват от организации за стандартизация, на пазара могат също така просто да се възприемат техническите спецификации, разработени от едно предприятие или от организации в съответната област, т.е. браншови организации.

Регулаторният орган може да определи основни изисквания в законодателството и да изиска европейската система за стандартизация (ЕСС) да разработи, с цел непряко позоваване, доброволни европейски стандарти, които дават презумпция за съответствие (или безопасност) след публикуването им в *Официален вестник на Европейския съюз*. Следователно една ефикасна система за стандартизация може единствено да се основава на тясно сътрудничество между регулаторните органи, отговарящите за стандартизацията органи и промишлеността.

Стандартът е документ с технически насоки на доброволен принцип за икономическите оператори по веригата за създаване на стойност, който улеснява тяхното взаимодействие. Например стандартите относно размера на хартията (A3, A4, A5, и др.) улесняват взаимодействието между потребителите и производителите на хартия и хартиени пликове, печатниците и производителите на фотокопирни машина. Стандартът дава видимост и техническа сигурност, които са предварително условие за започване на инвестиции от страна на икономическите оператори.

До този момент ЕСС успя да издаде висококачествени и ефикасни стандарти, като същевременно постави Европа на световната сцена. Промислеността подкрепя разработването на европейски стандарти и тяхното редовно и гъвкаво преразглеждане, при което да се вземат под внимание най-съвременните технологии. Съществува постоянно взаимодействие между европейската и международната стандартизация: понякога европейските стандарти се предлагат на международните организации за стандартизация, понякога международните стандарти се превръщат в европейски такива. Този диалог е важен, тъй като дава възможност на предприятията да излязат на световния пазар, особено на МСП.

Същевременно свързаната със стандартизацията среда се променя. Новите технологии и постепенното интегриране на цифровите технологии в промишлените световни вериги за създаване на стойност, както и динамичният международен контекст оказват

натиск върху ЕСС, който все пак може да бъде използван в полза на заетостта и растежа в ЕС. Необходим е нов тласък, за да се отговори ефективно на нуждите от стандарти на промишлеността, потребителите и другите заинтересовани страни. Използването на този нов тласък ще гарантира позицията на Европа като световен център за стандартизация. В противен случай стандартите ще бъдат определяни някъде другаде и Европа ще изгуби възможността да се възползва от предимството на инициатора.

За тази цел съвместната инициатива за стандартизация, както е предвидено в стратегията за единния пазар, определя новаторски начин за постигане на тези приоритети чрез открито публично-частно сътрудничество.

В настоящото съобщение Европейската комисия представя визията си за единна и ефикасна ЕСС, която се адаптира към променящата се среда, подкрепя множество политики и носи ползи както за предприятията, така и за потребителите и работниците.

В него също така се поставя в контекст съвместната инициатива за стандартизация като пряк резултат от стратегията за единния пазар. То се придружава от документи, в които се разглеждат различни аспекти на европейската стандартизация, сред които доклад за оценка, годишната работна програма на Съюза за 2017 г. и документ относно стандартите за услуги.

В Регламент (ЕС) № 1025/2012 относно европейската стандартизация (наричан по-долу „Регламентът“) се определя нормативната уредба за дълготрайно партньорство между ЕС, държавите членки, организациите и органите за стандартизация, и заинтересованите социални и обществени групи, включително тези, представляващи хората с увреждания, и потребителите на стандарти.

Представената тук визия се основава на оценка по REFIT¹ на тази рамка² и широки обществени консултации³, в които се стига до заключението, че ЕСС постига заложените цели, очаквани от законодателя⁴, като се отправят препоръки за подобряване на участието в ЕСС, засилено взаимодействие и по-добра комуникация в нейните рамки.

В отговор на тези призови и за да се засили партньорството между европейските институции и европейската стандартизационна общност, Европейската комисия обяви в своята стратегия за единния пазар⁵ намерението си да постави началото на съвместна инициатива за стандартизация, обединяваща публични и частни институции и организации в процес на диалог и сътрудничество. Общата цел е извеждането в предни позиции на един европейски център за стандартизация със световно влияние, в който стандартите се разработват своевременно и по един открит, прозрачен и приобщаващ

¹ Програма за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT): настояща ситуация и перспективи, COM(2014) 368 final, 18.6.2014 г.

² Докладът по член 24, е част от настоящия пакет.

³ Независим преглед на европейската система за стандартизация (ECC), ISBN: 978-92-79-46201-6; DOI: 10.2873/720891; ET-01-15-151-EN-N

⁴ С регламента се хармонизира разпокъсаното по-рано законодателство в областта на стандартизацията, разширява се нейният обхват по отношение на услугите и стандартизационните документи, различни от стандарти и също така по-ефективно се включват заинтересованите обществени групи и МСП в системата. Съгласно оценката по REFIT самата нормативна уредба отговаря на предназначението си и акцентът се пренасочва върху начина, по който нейното прилагане може най-добре да подкрепи десетте приоритета на Комисията. Предвид неотдавнашното влизане в сила на регламента, не беше възможно да се извърши пълна последваща оценка поради факта, че изискваният от Комисията от 2013 г. насам пълен цикъл на стандартизационна дейност още не е приключил. Въпреки това независимият преглед, който е основна част от оценката по REFIT, предизвиква интерес сред заинтересованите страни. Те смятат най-вече, че действащата ЕСС следва да повиши степента на участие и представителството на заинтересованите страни.

⁵ COM(2015) 550 final.

начин, който да подкрепя и насърчава иновациите за всички и да увеличава конкурентоспособността на европейските предприятия във все по-глобалните вериги за създаване на стойност⁶.

Съвместната инициатива се допълва от други два документа, които разглеждат по-конкретно ключови области за стандартизация, с въздействие върху всички аспекти на икономическото развитие: Съобщението на Европейската комисия относно „Приоритети за стандартизацията в областта на ИКТ за цифровия единен пазар“, прието през април 2016 г.⁷ като част от пакета за технологиите за цифровия единен пазар и модернизирани обществени услуги („Съобщение за стандартите в областта на ИКТ от месец април“) и специален документ относно стандартите за услуги, който е част от настоящия пакет.

По този начин новите форми на сътрудничество ще определят нова най-добра практика за гъвкав подход с по-голямо сътрудничество и в съответствие с принципите за по-добро регулиране⁸.

В подкрепа на новата концепция за стандарти и в съответствие със съвместната инициатива за стандартизация Комисията предлага да се положи началото на **междунституционален диалог** — с Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, който включва интегрирано годишно докладване, при което се запазва разнообразието от различни направления, относно прилагането на политиката за стандартизация на ЕС и приноса на европейските стандарти към политиките на ЕС като цяло и по-конкретно за създаването на работни места, конкурентоспособността и растежа.

1—СТАНДАРТИТЕ ИМАТ ЗНАЧЕНИЕ,

...защото стимулират иновациите

В миналото стандартите понякога са се възприемали като забавящи иновациите. В действителност стандартите насърчават иновациите: те дават възможност за ранно навлизане на пазара на иновационни продукти и услуги, по-конкретно ако стандартите се основават на критерии за ефективност, а не на предписване на определени продукти или процедури, както и ако те позволяват трансфера на технологии и улесняват научните изследвания. Стандартите също така обикновено осигуряват оперативна съвместимост между различните устройства и услуги, което позволява допълнителни иновации, надграждащи основната. Стандартизацията позволява на отделни лица, предприятия и институции да координират действията си относно конкретна технология или методология. След разработването им, в общия случай в рамките на европейските организации за стандартизация, стандартите представляват ценна основа за бъдещи иновации, което води до създаването на нови продукти и услуги. Приобщаващите иновационни процеси, базирани на регламента, гарантират, че стандартите са от полза както за лицата, които ги разработват, така и за техните потребители, и по този начин спомагат за превръщането на стандартите в средство за отваряне на пазари и стимулиране на иновации.

...защото повишават качеството и безопасността

⁶ Процесите на приобщаване са важни, за да се избегнат свързаните със стандартите прекомерни разходи за съответствие и сертифициране, или риска от възпрепятстване на конкуренцията.

⁷ COM (2016) 176 final.

⁸ COM (2015) 215 final; http://ec.europa.eu/smart-regulation/better_regulation/key_docs_en.htm

Стандартите също така повишават качеството и безопасността на продуктите и услугите в полза на потребителите, работниците, предприятията и обществото като цяло. Стандартите в здравеопазването, безопасността и околната среда определят характеристиките на много продукти и услуги.

...защото дават възможност за създаване на работни места и растеж

Стандартите са основен фактор за създаването на работни места и растеж в Европа. Правилното функциониране на свързаната със стандартизацията среда е от основно значение за конкурентоспособността. Няколко национални проучвания показват, че стандартите въздействат положително на икономическия растеж и конкурентоспособността. Проучвания, проведени например от Франция⁹, Германия¹⁰ и Обединеното кралство¹¹, потвърждават, че стандартизацията увеличава БВП на съответната държава. За Франция въздействието на стандартите върху растежа се оценява на 0,8 %, за Обединеното кралство — на 0,3 %, а за Германия — на 0,9 % от БВП. В парично изражение това означава, според германския орган за стандартизация DIN, че само в Германия, стандартите генерират до 17 млрд. евро годишно. Друго скорошно проучване в Обединеното кралство също потвърждава, че използването на стандарти е от полза за националната икономика: стандартите са допринесли за около 11 милиарда евро от общо 40 милиарда евро растеж на БВП през 2013 г. (цени от 2014 г.) и за около 8,5 милиарда евро британски износ. Същото проучване показва, че стандартите спомагат за повишаване на качеството, като 70 % от анкетиранияте смятат, че стандартите са подобрили качеството на продуктите и услугите¹².

...защото са в услуга на световните вериги за създаване на стойност

Стандартите също така са в услуга на световните вериги за създаване на стойност, тъй като те могат да отворят за предприятията пазари извън ЕС: Европейските и националните органи за стандартизация си сътрудничат с международни организации за стандартизация като Международната организация за стандартизация (ISO) и Международната електротехническа комисия (IEC) за разработването на международни стандарти, които се използват в целия свят.

По всички тези причини различни политики на ЕС се нуждаят от стандарти — инициативата Енергиен съюз, действията в областта на климата, кръговата икономика и цифровия единен пазар.

защото процесът на европейска стандартизация преодолява генериращото високи разходи фрагментиране на единния пазар

ЕСС е изградена на дълготрайното и успешно публично-частно партньорство между европейските и националните органи за стандартизация (НОС) като доставчици на стандарти, а Европейската комисия използва европейската стандартизация в подкрепа на прилагането на законодателството и политиките на Съюза, както и на промишлеността, МСП, работниците, екологичните организации и гражданските групи. Това е система, основана на частния сектор¹³, която покрива стандартизацията на

⁹ AFNOR (2016 г.): Икономически ефект от стандартизацията, януари 2016 г., Париж, Франция; AFNOR (2009 г.): Икономически ефект от стандартизацията — Технологични промени, стандарти и дългосрочен растеж във Франция.

¹⁰ DIN (2000 г.): Икономически ползи от стандартизацията, 3 тома. Берлин: Beuth. (актуализирано издание от 2011 г.)

¹¹ DTI (2005 г.): Емпирична икономика на стандартите, DTI ECONOMICS, Доклад № 12. Лондон

¹² British Standards Institution (BSI), „The Economic Contribution of Standards to the UK Economy“, 2015 г.

¹³ Съображение 2 от Регламент (ЕС) № 1025/2012: „Европейската стандартизация е организирана от и за заинтересованите страни на базата на национално представителство (Европейският комитет за стандартизация (CEN) и Европейският комитет за стандартизация в електротехниката (Cenelec) и пряко участие (Европейският институт за стандарти в далекосъобщенията (ETSI)) [...]“ и се основава на принципите, признати от Световната търговска организация (СТО) в областта на стандартизацията, а именно

продукти и услуги във всички сектори. Самият процес на стандартизация се основава на принципите на СТО¹⁴, както и на участието на МСП и заинтересованите обществени групи¹⁵. Тъй като е основано на консенсус, очакваното навлизане на пазара дава възможност за появата на иновативни продукти с намалени производствени разходи.

Съществуват три европейски организации за стандартизация (CEN, CENELEC, ETSI), признати съгласно регламента. Тяхната дейност е съответно свързана с различни видове продукти, материали, услуги и процеси (CEN), с електротехническата инженерна област (CENELEC) и с информационните и комуникационни технологии (ETSI).

„Европейски стандарти“ са доброволни, пазарно ориентирани и приети от европейските организации за стандартизация стандарти: те заменят противоречащи си национални стандарти във всички 28 държави членки. Това улеснява дейността на предприятията, особено тази на МСП. Важна характеристика на европейските стандарти е също така тяхната редовна актуализация, за да се интегрират съвременните знания и технологии. Понастоящем съществуват около 20 000 европейски стандарти, разработени от CEN-CENELEC за продукти и услуги, както и 35 000 стандартизационни документи на ETSI.

„Хармонизирани европейски стандарти“ са специфичен вид европейски стандарти, разработени от европейските организации за стандартизация в отговор на искания за стандартизация („мандати“)¹⁶ от Европейската комисия за прилагането на хармонизираното законодателство на Съюза. След публикуването на стандартите в *Официален вестник на Европейския съюз* (ОВЕС)¹⁷ предприятията на ЕС, избрали да използват хармонизираните стандарти, се ползват с презумпция за съответствие с изискванията, определени в съответното европейско законодателство¹⁸. Те могат да предлагат, без допълнителни пречки, своите продукти или услуги в целия единен пазар, като така достигат до над половин милиард потенциални потребители. Понастоящем съществуват 4000 хармонизирани европейски стандарти, разработени от CEN-CENELEC, и почти 500 — от ETSI.

2. СЪВМЕСТНО ИЗГОТВЯНЕ НА СТАНДАРТИТЕ: ЕДИННА ПЛАТФОРМА, КОЯТО ОБСЛУЖВА МНОЖЕСТВО ПОЛИТИКИ

Бързо променящите се технологични цикли, повишената сложност и взаимодействие в промишлените системи, размиването на границите между продуктите, услугите и ИКТ, диверсификацията на бизнес моделите поставят на изпитание настоящите регулаторни системи. Това важи и за ЕСС.

С оглед на тези предизвикателства е необходима ефикасна, отворена, прозрачна, приобщаваща и гъвкава ЕСС, за да се разработят най-съвременни стандарти в услуга на пазара и публичните политики, които да осигурят предвидима и надеждна инвестиционна рамка за икономическите оператори.

съгласуваност, прозрачност, откритост, консенсус, доброволно прилагане, независимост от специални интереси и ефективност („основополагащите принципи“).

¹⁴ Прозрачност, откритост, безпристрастност и консенсус, ефективност и значимост, съгласуваност и развитие („Споразумения на СТО“ — „Технически пречки пред търговията“ — решения и препоръки, приети от комитета по ТПТ от 1 януари 1995 г. досега, част 1: Решения и препоръки, https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/tbttrade_e.pdf)

¹⁵ Приложение III (Допустими за финансиране от Съюза европейски организации на заинтересованите страни) към Регламент (ЕС) № 1025/2012.

¹⁶ Член 10 от Регламент (ЕС) № 1025/2012.

¹⁷ В съответствие с член 10 от регламента.

¹⁸ Това се отнася до голяма степен за европейските стандарти, разработени за прилагане на Директива 2001/95/ЕО относно общата безопасност на продуктите, които осигуряват презумпция за безопасност след публикуването им в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Наличието на единна политика за стандартизация в услуга на множество икономически сектори и заинтересовани страни е решаващо за водещата позиция на Европа. Своевременно изготвените и висококачествени стандарти, създадени по приобщаващ за всички участници начин и позволяващи на иновативните предприятия да подобрят позицията си на единния пазар и в световен мащаб, са от обща полза както за регулаторите и промишлеността, така и за потребителите.

За тази цел, както беше посочено, със стратегията за единния пазар беше обявено началото на **съвместна инициатива за стандартизация (СИС)** между публичните и частните партньори в ЕСС, включително европейските и националните организации и органи за стандартизация, промишлените асоциации, МСП, потребителските асоциации, синдикатите, екологичните организации, ЕАСТ, държавите членки и Комисията.

Дискусиите между всички партньори се проведоха в единен формат въз основа на открит, иновативен, основан на консенсус и съвместно изготвяне процес. Той се характеризираше с проактивно участие на всички горепосочени заинтересовани страни. Беше постигната обща за всички партньори визия, както и споделен процес за съвместна работа върху различни инициативи, насочени към модернизиране, приоритизиране, ускоряване и рационализиране на изготвянето на стандарти до края на 2019 г.

Участниците се ангажираха да възприемат изложената в СИС визия и съвместно да я изпълнят без да се засяга съществуващото законодателство, по-специално Регламент (ЕО) № 1025/2012. Всеки от партньорите допринася за процеса в рамките на своите експертни познания и интереси.

СИС се основава на веригата за създаване на стойност в областта на стандартизацията (вж. фигура 1) и ще бъде постигната чрез 15 действия в три области (вж. приложение 1):

- i. осведомяване и обучение за по-добро разбиране на ЕСС;
- ii. координация, сътрудничество, прозрачност и приобщаване; както и
- iii. конкурентоспособност и международно измерение.

Тези действия целят подобряване на функционирането на ЕСС в съответствие с основните ѝ ценности, като например консенсуса и доброволното прилагане на стандартите.

Очаквани основни постижения на съвместната инициатива за стандартизация (СИС)

През 2013 г. средното време, необходимо за разработване на европейските стандарти, е било средно 36 месеца (спрямо 60 месеца през 2009 г.). **Скоростта** за разработване на стандарт трябва да бъде съгласувана с неговото **качество и участието** на съответните заинтересовани страни. Различни субекти от стандартизационната общност провеждат интересни опити, които целят подобряване на своевременното осигуряване на висококачествени стандарти. Те включват нови начини за изготвяне на стандарти с цел до 2020 г. да се намали наполовина необходимото за това време. Обменът на най-добри практики и засиленото сътрудничество между различни организации в рамките на СИС ще стимулира процеса на определяне на стандарти.

Своевременното разработване на стандарти в контекста на бързо развиващи се технологии изисква също така разглеждането на необходимостта от даден стандарт още на етап научноизследователска и развойна дейност. Партньорите на СИС предлагат

ускоряване на определянето на стандартите чрез нови начини за тяхното съвместно разработване.

Ефективното прогнозиране и планиране на стандартизацията чрез научноизследователска и развойна дейност са от голямо значение. В действителност изпреварващите проучвания могат да помогнат да се предвидят нуждите от разработване на стандарти, свързвайки нововъзникващите технологии и свързаните с това потребности от научни изследвания по отношение на бъдещи продукти и процеси, от една страна, и определянето на политики, от друга. В проведено неотдавна прогнозно проучване на Съвместния изследователски център¹⁹ се разглежда бъдещата структура на промишлеността и областите, в които е необходимо подобрене на ЕСС, за да отговаря тя на бъдещите потребности, като същевременно се зачита основната ценност на системата. СИС проучва несъответствието между **научноизследователските/иновационните приоритети** и европейската стандартизация и как то би могло да се анализира по по-систематичен и ориентиран към бъдещето начин, за да може в крайна сметка то да бъде преодоляно по-ефективно и така да се създаде „рефлекс за стандартизация“ на ранен етап от научноизследователската дейност, който да бъде възприет от ЕСС с цел по-добра подкрепа за маркетинга на иновативни продукти и услуги. Това ще спомогне за съгласуването на приоритетите с разработването на стандартите и дейностите по изпитване, предвидени по-конкретно в програмата „Хоризонт 2020“.

Друг важен елемент е **образованието и повишаването на осведомеността** относно потенциала на стандартизацията за увеличаване на конкурентоспособността. На европейско равнище стандартизацията, по-специално европейският модел на стандартизация, присъства слабо или напълно отсъства от официалното образование и професионалното обучение. Следователно е необходимо да се проучи и насърчи стандартизацията като част от официалното образование, академичното и професионално обучение, в сътрудничество с държави членки с опит в тази насока, както и да се привлекат академичните среди и съевременно да се подготви следващото поколение създатели на стандарти. СИС предвижда разработването на програми за обучение по стандартизация за националните и европейските публични администрации като важен елемент от конструкцията на този иновативен образователен проект, в подкрепа на интелигентно законодателство и публични политики, насърчаващи иновациите.

Определянето на приоритети при дейностите по стандартизация е от ключово значение за конкурентоспособността на европейската промишленост. Ефикасното определяне на приоритетите изисква диалог и съвместен анализ между ЕС и заинтересованите страни в областта на стандартизацията при определянето на необходимите политики и нуждите на пазара. Това включва становища на заинтересованите социални и обществени групи при определянето на стандартите и участие на промишлеността на ранен етап чрез засилен обмен на информация с Европейската комисия в съответствие с членове 10, 11 и 12 от Регламента за стандартизацията. По-доброто определяне на приоритетите ще даде възможност и за по-ефективно използване на наличните експертни познания в Европа (около 60 000 експерти дават своя принос за ЕСС към днешна дата). По-доброто определяне на приоритетите е също така ключов елемент в гореспоменатото Съобщение за

¹⁹ „How will standards facilitate new production systems in the context of European innovation and competitiveness in 2025?“ („Как да улесним чрез стандарти новите производствени системи в контекста на европейската конкурентоспособност и иновации през 2025 г.“), ISBN: 978-92-79-45414-1

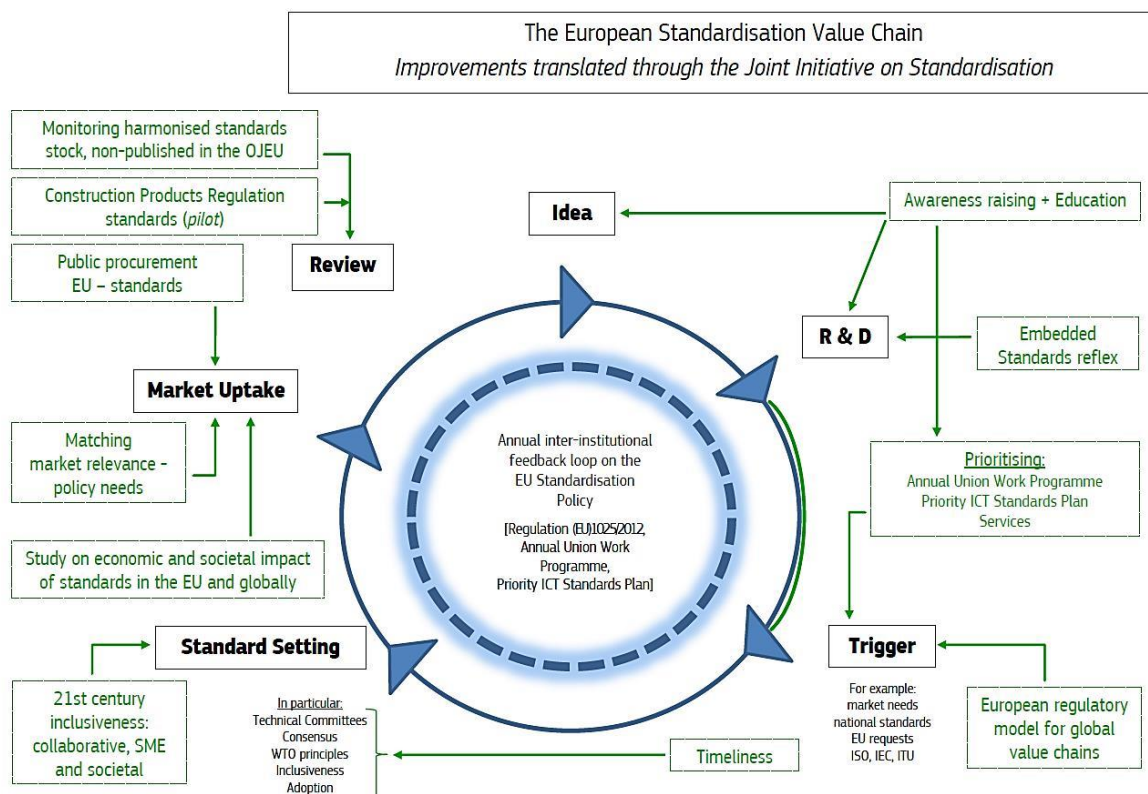
стандартите в областта на ИКТ, в което е установен всеобхватен стратегически и политически подход към стандартизацията на приоритетни ИКТ технологии, които са от изключително значение за завършването на цифровия единен пазар, както и в документа относно стандартите за услуги, който придружава настоящото съобщение. Тези инициативи споделят една и съща визия със СИС и следователно свързаните с тях последващи действия ще се извършват в съответствие с нея в тези междусекторни области. Освен това три пилотни проекта ще осигурят засилена подкрепа за стандартизацията в приоритетни области като сектора на строителството, за възлагането на обществени поръчки и за участието на МСП, заинтересованите социални и обществени групи в международната стандартизация.

В същото време Европейската комисия ще има възможност да осъществява по-добър мониторинг на непубликуваните хармонизирани стандарти, предлагани от европейските организации за стандартизация за публикуване в ОВ на ЕС, така че те да се превърнат в хармонизирани стандарти на ЕС.

Стандартизацията, по подобие на пазарите, става все по-глобална. На **международно равнище** инвестиционният и търговски потенциал на Европа се засилва чрез популяризирането на европейския регулаторен модел в трети държави. СИС има за цел да насърчи заинтересованите лица да популяризират на международно равнище използването на инструменти като разработването на общи регулаторни модели в международни организации и преговори като основа за стандартизация, за изграждане на общо разбиране със съответните търговски партньори относно необходимите международни стандарти в различните сектори, както и в подкрепа на европейските МСП, социалните и обществените групи, които са заинтересовани страни в процеса на международна стандартизация, например чрез насърчаване на най-добрите практики за МСП на нивото на Международната организация за стандартизация (ISO) и Международната електротехническа комисия (IEC). За тази цел и във връзка с други политически теми, Европейската комисия ще поддържа редовни контакти и ще проведе структурирани диалози с тези организации.

Като цяло тези действия трябва да се разглеждат като едно цяло и да се подсилват взаимно. По този начин цялата верига за създаване на стойност в областта на стандартизацията ще бъде по-прозрачна и приобщаваща и ще даде ефективен отговор на бъдещите предизвикателства в подкрепа на десетте приоритета на Европейската комисия.

Фигура 1: Веригата за създаване на стойност в областта на европейската стандартизация, концепция и визуално представяне: Европейска комисия

Съвместната инициатива за стандартизация определя визия, чиято цел е да **модернизира начина, по който се създават стандарти в Европа**. Тя ще се съсредоточи по-специално върху следните ключови елементи: насърчаване на по-бързото изготвяне на стандарти, преодоляване на несъответствията между научноизследователските приоритети и европейската стандартизация, по-ясно определяне на приоритетите и по-голямо международно участие.

Предвижда се създаването на ръководна група, председателствана от Европейската комисия, която да осъществява мониторинг на последващите действия във връзка с различните индивидуални действия и да определя нови такива, когато е целесъобразно. Предвижда се действията да бъдат представени за първи път по повод на Световния ден на стандартизацията за 2016 г. (14 октомври 2016 г.). Ръководната група е неформален консултативен орган и неговите предложения няма да засягат нормативната уредба, установена с Регламент (ЕС) № 1025/2012, както и прерогативите на Комисията. Европейската комисия преценява дали да подкрепи други действия, които могат да бъдат предложени.

3. СТАНДАРТИ В ПОДКРЕПА НА ПОЛИТИКИ, КОИТО ОБХВАЩАТ ЦЯЛАТА ИКОНОМИКА: УСЛУГИ И ИКТ

Нарастващата цифровизация и все по-голямото значение на услугите в икономиката превърнаха стандартите при ИКТ и услугите в решаващ катализатор за целия икономически спектър. Техният потенциал тепърва ще се реализира напълно, поради което Европейската комисия отдели специално внимание на стандартизацията в тези две области като приоритетна задача. В това отношение Европейската комисия вече прие през април 2016 г. Съобщение за стандартите областта на ИКТ и представи конкретни насоки за стандарти в сферата на услугите с документа „Използване на

потенциала на европейските стандарти за услуги за подпомагане на потребителите и предприятията в Европа“, придружаващ това съобщение.

...стандарти в областта на ИКТ

Общите стандарти в областта на ИКТ осигуряват оперативната съвместимост на цифровите технологии и представляват основата за ефективен цифров единен пазар. Те гарантират, че технологиите са съвместими и функционират безпроблемно и надеждно в различните сектори и индустрии, осигуряват икономии от мащаба, способстват за научните изследвания и иновациите и поддържат пазарите отворени. Разработването на стандарти за ИКТ в областта на приоритетните технологии, които са от решаващо значение за завършването на единния цифров пазар, изисква целенасочени и устойчиви мерки на европейско равнище. Тези съображения са в основата на Съобщението за стандартите в областта на ИКТ от месец април, чиято цел е да се гарантира, че свързаните с ИКТ стандарти са разработени по начин, който отговаря в по-голяма степен на заявените в политиките нужди и е също гъвкав, отворен, свързан по-тясно с научните изследвания и иновациите и по-добре координиран, в резултат на което стандартите оказват по-голямо въздействие върху европейската икономика като цяло, тъй като я превръщат в цифрова икономика.

Публично-частните партньорства и други широкомащабни и ръководени от промишлеността научноизследователски инициативи дават възможност на европейските предприятия да свържат своите научни изследвания със стандартизацията. Съществува необходимост от по-нататъшно сътрудничество между съответните заинтересовани страни, включително европейската промишленост, европейските и международните органи за стандартизация и форумите, целящи създаването на всеобхватни пътни карти в областта на стандартизацията. Насърчаването на отворени стандарти е от особено значение за Комисията. Отворените и междусекторни екосистеми за разработването на стандарти следва да бъдат предпочитани пред частните решения, чисто националните подходи и стандарти, които ограничават оперативната съвместимост.

Комисията ще наблюдава текущата работа по приоритетните области на ИКТ в съответните международни стандартизационни форуми и други форуми, и ще продължи да работи проактивно с ключови международни партньори, за да се осигури глобално хармонизиране на приоритетите в областта на ИКТ.

...и стандартите за услуги

Стандартът за услуга е стандарт, който определя изискванията, които трябва да изпълнява дадена услуга за да се смята за адекватна на нуждите; той съдържа например определения, показатели за качество на услугата със съответни нива или уточнява срокове за доставка²⁰.

Доброволните европейски стандарти за услуги могат да донесат много от ползите, които носят и стандартите за продукти. Услугите представляват 70 % от икономиката на ЕС, а стандартите за услуги съставляват само 2 % от всички европейски стандарти. Освен това проведена неотдавна консултация със заинтересованите страни показва, че националните стандарти за услуги могат да представляват пречка пред

²⁰ Примери за това са стандартът за разглеждане на жалби на потребители на пощенски услуги, стандартите относно изискванията за туристически информационни услуги или относно процесите на управление на съоръжения.

трансграничното предоставяне на услуги. В същото време услугите се увеличават като процент от БВП във всички държави членки, доставчиците на услуги имат все по-голямо участие в световните вериги за създаване на стойност, а производителите все повече предоставят услуги успоредно с продуктите, явление, което често се нарича „servicification“. Това развитие може да бъде възпрепятствано, когато стандартите за продукти не са съгласувани със стандартите за съпътстващите услуги.

По-рядкото разработване на европейски стандарти за услуги е причина да се пропускат възможности от страна на европейските доставчици на услуги, желаещи да предлагат трансгранични услуги, и от европейските производители, желаещи да предлагат услуги заедно с продуктите си за износ. Поради този факт и неговото въздействие върху европейската икономика като цяло, имаше няколко призова за съгласувани действия на европейско равнище.

Както бе обявено в стратегията за единния пазар и в отговор на исканията от страна на промишлеността, потребителските асоциации, държавите членки и организациите, определящи стандартите, Комисията представя своя подход относно стандартите за услуги в приложения работен документ. В документа са разгледани предизвикателствата за стандартите за услуги и се определят обща рамка и практически политически решения за насърчване на допълнителното развитие на европейските стандарти за услуги, преодоляване на националните пречки и подобряване на предоставянето на информация. Той ще представлява основа за Европейската комисия, държавите членки, организациите, изготвящи стандартите и заинтересованите страни да работят заедно, за да се гарантира, че стандартите за услуги ще изиграят докрай своята роля в икономиката като цяло. Той допълва съвместната инициатива, както и мерките за интегриране на европейските пазари на услуги.

В съответствие със съвместната инициатива за стандартизация, **ИКТ и стандартите за услуги** следва да бъдат основни приоритети на европейската система за стандартизация, така че Европа да може пълноценно да се възползва от предимствата на цифровизацията и нарасналата обвързаност на продукти и услуги в икономиката. Що се отнася конкретно до стандартите за услуги, работният документ на службите на Комисията, включен в този пакет, има за цел да предложи първоначален анализ на необходимостта от стандартите за услуги.

4. Предстоящи стъпки

Понастоящем европейската политика за стандартизация се разработва посредством различни инструменти на политиката, а именно **годишната работна програма на Съюза относно европейската стандартизация (ГРПС)**²¹ и **текущо актуализирания план за ИКТ**²². Освен това диалогът за стандарти се осъществява на различни места, а именно в рамките на Комитета по стандартите²³ и европейската многостранна платформа на заинтересованите страни по въпросите на стандартизацията в областта на

²¹ В ГРПС, в съответствие с член 8 от Регламент (ЕС) № 1025/2012, се определят стратегически приоритети за европейската стандартизация и се вземат предвид дългосрочните стратегии за растеж на Съюза. В нея се посочват европейските стандарти и европейските стандартизационни документи, чието изготвяне Комисията възнамерява да поиска от европейските организации за стандартизация.

²² Документ, изготвян ежегодно от Европейската комисия, в сътрудничество с Европейската многостранна платформа по въпросите на стандартизацията в областта на ИКТ, която предоставя многогодишен обзор на нуждите от предварителни или допълващи се дейности по стандартизация в областта на ИКТ в подкрепа на дейности по политики на ЕС.

²³ Член 22 от Регламент (ЕС) № 1025/2012.

ИКТ²⁴. Една модерна система трябва да се основава на единна и последователна европейска политика за стандартизация за съгласуване на различните приоритети и инструменти на политиката на ЕС.

За да постигне това Европейската комисия смята, че е важно да се съгласуват всички тези инструменти в цялостен годишен цикъл на управление на политиката на ЕС за стандартизация. От основно значение за цикъла ще бъде приемането на РПС през юли всяка година, което, считано от 2017 г., се предлага да бъде предшествано от междуинституционален диалог през пролетта, за да се гарантира пълното участие на Европейския парламент и на Съвета, и на Европейския икономически и социален комитет, както и на Комитета на регионите. Диалогът ще бъде базиран на един-единствен доклад на Европейската комисия до Съвета и Европейския парламент относно изпълнението на РПС, приоритетите на стандартизацията в областта на ИКТ за цифровия единен пазар, съвместната инициатива за стандартизация (СИС) и разработването на европейски стандарти за услуги.

Освен това, за да се подобри доказателствената база на настоящия доклад и по искане на Съвета²⁵, Комисията ще започне проучване в целия ЕС относно икономическото въздействие на стандартизацията за допълване на националните проучвания.

Заедно със Съобщението за стандартите в областта на ИКТ от месец април и със Съвместната инициатива, настоящият пакет за стандартизацията определя съгласуваната визия на Европейската комисия за ролята на стандартизацията в подкрепа на разработването на политики. Той се състои от следните документи:

1. **Годишна работна програма на Съюза относно европейската стандартизация за 2017 г.:** за определяне на стратегически приоритети и цели за европейската стандартизация въз основа на дългосрочните стратегии на ЕС за създаване на работни места и растеж, като плана за действие за кръговата икономика²⁶, и за посочване на европейските стандарти и европейските стандартизационни документи, чието изготвяне Комисията възнамерява да поиска от европейските организации за стандартизация през 2017 г.
2. **Докладът по член 24 и документът по REFIT**, в които се посочват данни за функционирането на ЕСС в подкрепа на разработването на политики в рамките на СИС.
3. **Работен документ на службите на Комисията относно стандартите за услуги:** *„Използване на потенциала на европейските стандарти за услуги за подпомагане на потребителите и предприятията в Европа“ („Tapping the potential of European service standards to help Europe's consumers and businesses“).*

5. Заключение

Като продължение на стратегията за единния пазар, в настоящия пакет в областта на стандартизацията, Европейската комисия представя ясна визия, която има за цел да

²⁴ Многостранната платформа беше създадена с Решение на Комисията от 28 ноември 2011 г. за създаване на Европейска многостранна платформа по въпросите на стандартизацията в областта на ИКТ (2011/С 349/04). Това е консултативна група на Комисията по въпроси, свързани с политиката за стандартизация на ИКТ. Тя включва държавите членки, европейски, международни и глобални обществени органи за стандартизация, промишлеността и представители на обществени групи.

²⁵ Заключение на Съвета от март 2015 г.

²⁶ COM(2015) 614 final, 2 декември 2015 г.

създаде нов импулс за стандартизация в подкрепа на разработването на политиките на ЕС, и да бъде в синхрон с бързо променящата се икономическа среда и размиването на границите между сектора на производството, цифровите технологии и услугите. Първата стъпка в това отношение е споразумението, постигнато относно съвместната инициатива в областта на стандартизацията, за по-добра свързаност с различните участници в европейската система за стандартизация, с една обща цел: изпълнение на приоритетите на Европейската комисия и стимулиране на заетостта и растежа в ЕС. Тъй като се основава на холистичен подход към стандартизацията, тази визия обхваща и приетото неотдавна Съобщение за стандартите в областта на ИКТ.

Европейската комисия приканва Европейския парламент и Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите да одобрят настоящото съобщение и придружаващите го документи като принос за завършването на единния пазар и да участват активно в прилагането му в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни.

Приложение I: Предложение на Съвместната инициатива за първи проект на набор от действия, придружени с пилотни проекти:

1. Информираност и обучение за по-добро разбиране на европейската система за стандартизация

- 1) Проучване на икономическите и обществените въздействия, както и на достъпа до стандарти в държавите — членки на ЕС, и държавите — членки на ЕАСТ.
- 2) Свързване на научните изследвания и иновациите със стандартизацията.
- 3) Образователни програми в областта на стандартизацията/Обучение и повишаване на осведомеността относно стандартизацията.
- 4) Подобриване на информираността относно стандартизацията, по-специално на равнище национални публични органи.
- 5) Пилотен проект: Засилване приноса на стандартизацията в прилагането на Регламента за строителните продукти.

2. Координация, сътрудничество, прозрачност и приобщаване

- 6) Кръгла маса относно пазарната значимост на стандартите („SMART“).
- 7) Оптимизация на оперативните аспекти на Регламент (ЕС) № 1025/2012.
- 8) Осигуряване на висококачествени стандарти, своевременно изготвени и публикувани със съответните позовавания.
- 9) Приобщаване, прозрачност и ефективно участие на всички заинтересовани страни в европейската система за стандартизация.
- 10) Улесняване на участието на всички заинтересовани страни на национално равнище.
- 11) Пилотен проект: По-широко използване на стандартите при обществените поръчки и по-висока степен на съответствие с директивите за обществените поръчки.

3. Конкурентоспособност и международно измерение

- 12) Насърчаване на по-широкото разработване и използване на европейски стандарти за услуги с цел да се подпомогне интегрирането на европейските пазари за услуги.
- 13) Популяризиране на европейския регулаторен модел, подкрепен с доброволни стандарти, и неговата тясна връзка с международната стандартизация в трети страни.
- 14) Модернизиране, в т.ч. цифровизация, на европейската промишленост в глобален контекст.
- 15) Пилотен проект: По-добро представяване на интересите на европейските МСП и заинтересованите обществени групи в международните процеси на стандартизация.

Нито едно от действията няма да има допълнително отражение върху бюджета на ЕС; финансиране обаче би могло да бъде възможно по линия на сегашната многогодишна финансова рамка.